

Ако искаш да научиш истината за това какво се случва с ромите, от къде трябва да започнеш? От перления блясък на общинските коридори, или от праха на ромските улици? Това се питах в автобуса с крайна спирка гр. Свиленград. Защо Свиленград? Защото скоро, когато се обсъждаше Стратежията за интегриране на ромите в Областна администрация – Хасково, ме блеснаха като най-дейни по отношение на ромските проблеми и намирането на съответни решения.

Първата ми среща е с Веселина Теохарова, старши експерт „Интеграция

на малцинствата и демографски дейности“. Приветливата, млада жена бърза да ме представи на зам. кмета Ася Райкова. От разговора става ясно, че Свиленградска община имат волята и желанието да участват винаги, когато се отвори възможност, в проекти, които са насочени към ромската общност. До тук добре – нали това е идеята. Но ромите одобряват ли това, проектите стигат ли до тях? Дали те са всеотдайни в действията и чисти в мислите си, когато бъдат привлечени в някоя от предложените дейности?

Ангел

правиш като комендант? – питам го.

Аз съм към общината на минимална работна заплата. Следя настроението и поведението на ромите от махалата.

Общината ви е много нахвалена, а пастора Мирослав, всичко отрече, къде е истината?

Ами той ми е баджанак (Мирослав), нотова не е вярно, прави се, аз не мога да говоря, защитавам интересите на община-

коментирам.

Имате ли общински съветници в местния парламент?

Преди имахме и зам. кмет дори, но не и сега. Имаше кандидат, но ромите този път не излезнаха да гласуват и пари не взеха.

Защо не подкрепихте своя съквартилец да стане съветник?

Защото той е бил съветник и преди, но изгра- еше нечестно и хората му

Отговорите търсим в ромския квартал „Простор“ с население от около 1200 души, всички роми, с ромско самосъзнание и език. По пътя до там, г-жа Теохарова, разказва за приятелството си с ромите в махалата: „Аз вечерям у тези хора“, израз на топлина и отношения с ромските семейства. Разбира се, това проличава и в първата къща в която влизаме, тази на Ангел Руменов, който заема малко гръмовната длъжност „комендант“.

Разбираме от майка му, че Ангел не си е въщи. Излиза синът му, който е в 10-ти клас. Спокоен, уверен в шофьорските си умения, той ме кани да ме закара до неговия чичо – Мирослав (влиятелна фигура в квартала, пастор в една от църквите).

Бързо стигаме и разговора ни започва, дето се вика от вратата.

Мирославе, как се прехранват ромите в махалата?

От трафик на цигари с Турция, от земеделска и строителска работа в Гърция, която е само на 3 км. От тук. Пътуват сумрин и се прибират вечерта в домовете си.

Какъв тип трафик има в махалата?

Само с цигари. Тук няма друг вид трафик, както в другите ромски махали – алкохол, проституция и

СВИЛЕНГРАД –

т.н. Хората тук нямат нужда от това, защото с труд си изкарват прехраната. Облагодетелствени сме, че сме близо до две граници, това ни дава възможност да търсим препитание на едното или другото място.

Навсякъде виждам все големи къщи. – имате канализация и улично осветление. Да, само асфалта ни куца. Къщите ни са хубави и големи, защото нашите родители са живеели много по-добре от нас и са имали възможност да устроят жилище децата си. Това обаче ни изигра лоша шега сега, социалните работници виждат големи къщи, вътре обзаведени и пълни с техника и ни отказват помощи, без да се интересуват, че всичко е ипотекано или заложено при лихвари. В близкия Любимец къщите изглеждат по-зле и за това те взимат помощи, независимо че доходите ни са еднакви.

В общината много се хвалят за това че работят добре с ромите? Как ще коментираш тази оценка?

Мирослав

Няма такова нещо! Какво са направили за нас – нищо! А те колко пари са взели, казвайки, че работят с ромите?

Проектите за образование, заетост – строителни работници....?

За първи път чувам. Ако е имало, щях да знам, защото много хора идват при мен в църквата, спо-

КОНТРАСТИ, ПРОТИВОРЕЧИЯ

делят...

Разговорът става труден. Във всяка дума крещи отрицанието към всичко, което се прави за махалата. Нужен ми е коректив, трябва да разговарям и с други.

Ръчкам детето да открие веднага баща си, да чуем и него.

Идва Ангел, представям се откъде съм и ... оппааа, започва да нервничи, не му се говори много много.

Ангеле, какво точно

та. Обърнете се към Веселина Теохарова за информация.

А ти, нали си в общината, не защитаваши интересите на ромите?

Вие сега какво искате, всеки си пази гърба. Мога само хубави работи да кажа, че каквото поискаме от общината, ще ни се даде. Направиха ни футболен отбор, сега танцов състав ще ни създадат...

Защо те е страх да говориш?

Всички знаем как стават нещата. Не искам да

нямат доверие.

Отново сблъсък, недоволство. Значи няма достойни роми, няма хора за управлението, просто както ни убеждават обикновено „от горе“.

Ромите са само гласоподаватели, така, за цвят. Да чакаме Стратежията,

тя трябва да промени нещата, нищо че за нея хората в махалата дори не подготвят. че съществуват.

Зина ТЕНЕКЕДЖИЕВА

ЗА МАЛОЛЕТНИТЕ МАЙКИ И ЛОШИТЕ НАВИЦИ

Разговоряме с Ася Райкова, зам.-кмет на Свиленград

Как стана така, че сте най-успешните в област Хасково?

Винаги, когато е отворен грант, който позволява да кандидатстваме, ние тръгваме отдолу – нагоре. Първо се срещаме с директори на училища и детски градини и ги запознаваме с възможностите на програмата. След това те обсъждат с учителите и родителите на децата какво тях би ги заинтересувало, за да може ние съответно да разпишем конкретната дейност. Постъпвайки така, както хората биха искали да се случват нещата, самата реализация вече не е проблем.

В образователно отношение на какво трябва да се обърне внимание?

Много важно е да се обърне внимание на здравното образование. Трябва да се започне от малките деца и родителите, за да се създадат навици. Трябва да им се разясняват последствията от лошите навици. Разговаряла съм с някои ромски родители,

ли с цел да приобщим и други, но се оказва, че те също са безсилни и не могат да ги убедят... Широ се отрицанието на всичко, което се предлага като възможност за промяна.

Вляха се много пари за безплатното имунизирание на децата, защо тогава толкова често възникват епидемии в Свиленград?

Проблема е в родителската безотговорност. Когато майката е 15-годишна, нейната отговорност спрямо детето ѝ няма как да е на необходимото ниво. Ако майчинството се случи на една по-нормална възраст, то тогава интереса към информирането ще е много по-голям.

Как ще коментирате промяната в закона, която предвижда затвор при съжителство на семейни начала с малолетен?

Целта на промяната е, онези които са в отговорна възраст, да разберат, че това е погрешно. Защото ако искат децата им, поколението им да бъде здра-

во, това не трябва да се случва. Ако толкова много обичаш, трябва да оставиш младото момиче да порасне, да се развие, да завърши образованието си и да се реализира в живота. Щом обичаш, няма да пречиш на развитието на обичания човек. Аз така го приемам.

Все пак това е дете, което е нормално да залитне в една или друга посока т.е. да реши, че иска да се омъжи. Не смятам, че тази мярка ще се изпълнява толкова стриктно, но репортажи по случай като този по БТВ, дават сигнал „абе хора, не го правете!“.

Като бивш училищен директор съм присъствала на случаи, когато приятел на момичето идва и я краде от училище. После родителите идват и се молят да я върнем, но как?! Тя вече е и бременна. Има много такива подадени сигнали в полицията за това, че се издирва детето, въпреки че се знае къде е.

Имате ли студенти?

Преди време имахме една ученичка Анелия, в която влагахме много надежди. Помогнахме ѝ да кандидатства. Желанието ѝ беше да учи за агроном в Пловдив. Със служебната ни кола я заведохме до Пловдив, подаде си документите за кандидат-студентския изпит, но и тя се омъжи, разбра се, че е била бремен-

на. Според мен не трябваше това да ѝ попречи. В 12 клас ѝ осигурихме учител, който да я подготвя. Провалихме се малко в този случай, въпреки че не зави- сеше от нас.

А други случаи имате ли?

Нямаме. Средно образование все момчета завършват, има кандидатстващи във вузове, но няма приети студенти. По принцип, кандидат-студентите са от по-бедни семейства. А семействата на онези, които нямат проблем с финансите издръжка, спират децата си от училище още в пети клас. Не се интересуват от резултатите на детето в училище и от неговото интелектуално развитие. Общо-взето, на него за какво му е да учи след като ще наследи семейната търговия.

Какво бихте пожелала за Новата година?

Все така добре да работим с колегите от Общинския съвет по етнически и демографски въпроси, да си поставят големи цели и да ги постигат.

Зина ТЕНЕКЕДЖИЕВА